

UNA AGRESSIÓ EFECTUADA PROP DE LA BASSA DE LA VALL DE CERVERA (1415)

Josep M. Llobet i Portella

L'any 1415, la bassa de la Vall, que es trobava prop del portal del mateix nom, fou l'escenari d'una violenta agressió que deixà un veí de Cervera greument ferit. L'agressor fou un tal Verdaguer i l'agredit es deia Pere Pedret. El fet va passar al capvespre, quan aquest últim estava abeurant un mul a la bassa i va rebre una forta coltellada al cap. Verdaguer va actuar amb traïdoria, ja que el va atacar pel darrera, sense possibilitat, doncs, que Pere Pedret es pogués defensar. A més, el dia abans, l'agressor havia fet esmolar el coltell possiblement perquè l'atac fos més eficaç. Sembla que Verdaguer estava conxorxat amb Pere Tarroja, el qual va presenciar l'atac amagat en un hort propietat de Galceran Sacirera que estava situat en un terreny pròxim a la bassa. Consumada l'agressió, Verdaguer i Pere Tarroja fugiren a Tàrrega, en un lloc on sembla que els malfactors trobaven refugi segur.

Els paers cerverins, davant d'aquest fet tan greu, aprofitant que uns missatgers de la vila es trobaven a Barcelona per entrevistar-se amb uns oficials reials, els trameteren una carta amb la qual els demanaven que supliquessin al monarca que

prengués les mesures corresponents per tal que l'acció no quedés impune. No sembla, però, que la petició fos atesa, almenys de manera immediata, ja que no hem pogut trobar cap més notícia sobre l'afer.

Text documental

1415, juny, 20. Cervera.

Els paers de Cervera demanen als missatgers d'aquesta població que supliquin al rei que proveeixi sobre l'agressió patida per Pere Pedret quan abeurava un mul a la bassa de la Vall.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Cervera, Fons Municipal, *Registre de lletres*, 1415, paper solter.

Senyors molt honorables,

Après vostra partida, se ha seguit ací un lex cas, ço és, que en Verdeguer, qui és, segons se diu, en pau ab en Pere Pedret, a tracte d'en Pere Torroga, qui és en treva ab lo dit Pere Pedret e en Guiamonet Moragues, sots color de tractar pau final entre en Pere Torroya y lo dit Pere Pedret, digmenge, a nit, en hora de la oració passada, tenint lo a nones d'en Moragues, don Verdaguer li vench a part detràs, lo qual li donà ab un coltell fora mida, lo qual disabbte havie fet smolar, gran coltellada per lo cap, sí que està a la mort. E, de continent, segons apar per

proves, ell fugiren ab lo dit Pere Torroya, qui estava alí amagat ensemps, al cau de Tàrrega, segons los altres mal faytós fan, lo qual fet tota aquesta vila, ço és, los qui·s volrien guardar de mal e volrien viure en pau, han haüt fort per abominable, car pus de pau ne de treva no cal confiar mal aturar hic farà a degú a nich qui·n mouen grans rialles, segons solen. Les nafres són stades fetes devant la bassa de la Vall, hon lo dit Pere Pedret ere anat a beurar lo mull, e en Pere Torroga stava amagat en un ort d'en Galceran Çacirera qui és davant la bassa, segons per proves se atrobe.

Lo Conseyll e quasi tota la vila, segons dit és, ho ha per abominable, per la qual rahó ne scrivim al senyor rey supplicant-lo li plàcia provehir de remey de justícia, de la qual letra vos trametem traslat dins la present interclús per ço que sapiats que conté.

Per què, senyors, vos pregam fort estretament supliquets lo dit senyor ab sobirana instància que per sa mercè proveesque en aquest fet tan greu e d'en Rochafort e dels altres de remey de justícia a fi que los crims sien castigats, si no, no hic cal aturar negú si los crims romanen impunits, maiorment tan greus. Als prohòmens en aquests fets per lo conseyll assignats aparrie que, com a traïdors, no deguen ne puxen ésser sostenguts en alguna baronia, que supplicassets lo senyor rey que trametés secretament un algutzir a Tàrrega e en tota altra baronia hon los sostenguessen, lo qual

agués a sa mà aquests mal faytós trencadors de pau e de treva, com no puxen ésser sostinguts en alguna baronia, per manera que d'ells fos fet lo càstich que·s merex. Emperò, açò és mester se face fort secret, que no puxe ésser sentit fins lo dit algutzir los fos dessus, si no, fugerien tantost d'aquí encara que, si mester ere, hagués manament de convocar les hosts sobre Tàrrega si·ls li contrastaven.

E de tot ço és mester que informets lo senyor rey a fi que sie secret, con sabets que aquí és en Vilaplana e en Torramorell qui u assagen tot de desencavar per secret qui·s faça, perquè proveit·hi sàviament, e, si loch pot haver, no y plangats messions, mas fet que sia home sforçat lo que hic viurà, significant al dit senyor que, si ell no y provehex, que aquesta vila venrà en partit irreparable. E açò li significat expressament de nòstren descàrech. E, si ere cas que·l senyor rey fos partit, segints-lo fins haya provehit en lo dit fet o diga que no y vol provehir lo pus suplesque la vostra saviesa e indústria, segons de vostra honorable saviesa plenerament confiam.

E, ab tant, senyors, sia lo sant Sperit vostra guarda.

Scrita en Cervera, a XX de juny del any M CCCC XV.

Los pahers de Cervera, senyors, a vostre honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los missatgers de Cervera.